

צוערת בצערת, שועלי שמשון ליד האנדרטה ללוחמי נגבה התייחדות פשוטה

ח"נ מדני עובר

ברכבל לירושלים

יום העצמאות של שנת 1990 לא יחול בשנת-עשור, כך שלא יתקיים מיצעד של צה"ל, זאת תחזיתו של מנהל מחלקת הכספים של אגד, הממשל: "אבל גם בלי מיצעד יש מספיק כאב-ראש" וזה מה שיקרה:

המחשב שלנו טען שיש לצפות לתנועה של חמישה מיליון נוסעים בערך. אבל חמישה מיליון נוסעים אינם הופכים כיום את המצב לרציני.

עם 5000 האוטובוסים שאנו מגייסים, עם הרכבלים השונים, עם הרכבות התחתיות העוברות את הערים הגדולות, ובעיקר עם האוטוסטרטאות בנות ששת המסלולים, לבין מרכזי-האוכלוסיה הגדולים במרכז-המדינה, לא יכולות להיות בעיות. בין 5000 האוטובוסים יש עדיין אינה 700 מהסמטי-אינטגרציה. סתם דגמים של "ישר-אלי-סבא". בשנת ה-70 נתחשו לחידוש.

גם, באמת! איך אפשר להשוות אותם עם המיפלצות החדישות האלו: 100 מקומות ישיבה, מיוזג-אוויר מלא, טלוויזיה, כורסאות של מטוס, מנוע טורבינות מופעל על-ידי דלק מוצק ומושתק עד כדי רעש של נחירת חתול. קפיצים, מונעי-זעזועים, ומערכת היגוי — עד כי דרוש בור של חצי מטר על מנת להרגיש זעזוע כלשהו.

מתלאיב לירושלים וחזרה אפשר להעביר תוך שעה 20 אלף נוסעים. הרכבל — בעזרת הצעצוע החדש שלנו — הרכבל הרכבל הזה נראה, כשהציעו אותו ב-1970 ומשהו, כיצור דמיוני המרוץ של איזה מהנדס מסורף. אבל לאט-לאט זה התגבש ל-משהו ממש. אחרי שגמרנו להקים את הרכבל לחרמון, אמרנו שאם לשם אפשר, אז לירושלים בטח.

בתל-אביב עשינו אף יד אחת עם דן. סוף שנות ה-70 הבינו סוף-סוף שמצב התחבורה בתל-אביב לא יכול להישמש כסי שהיה. מוכרחים היו לנקוט צעדים דרסטיים. או הוקם התאגיד — אגד, דן, משרד התיירות והרשויות המקומיות. בנינו ביחד שני דברים: רכבל מגני התערוכה ועד ל-חוגרבי, עם תחנות בצפון ומרכז תל-אביב — ורכבת תחתית. התחנית עוברת מפתח תקוה דרך ימת-גן ותל-אביב לחולון.

עכשיו אי-אפשר להכיר את העיר. רק חוליה-גנה נוסעים בתוך תל-אביב במכוניות פרטיות ורצים לחפש מקומות חנייה. על-פי הסקר האחרון נוסעים 95% מאוחי המדינה בתחבורה ציבורית. ולמה לא? אין דריכות של נהיגה ולא צריך לחפש חנייה או לקבל דו"חות. אין תור בתחבורה ציבורית, כי לא מוכרים כרטיסים. השירות הוא ממלכתי ו-משלמים עבורו בדיוק כמו מוס-הכנסה.

תחבורה ציבורית מובילך לתחנת-הפצה. אין צעירות ופקקים, כי אין הצטלבויות. כל הצמתים בנויים בשבט פרפר. בדרכס, כל כאלו, עם כלים שכאלה, המהירות הממוצעת היא 120 קמ"ש, וכשאהה מגיע, אתה יורד מתוך האוטובוס לתוך תחתית ומתחתית לרכבל.

בקיפור, הסעת חמישה מיליוני נוסעים בי יום העצמאות, מי לתל-אביב, מי לירושלים, מי לחרמון ומי לאילת, ואפילו לבעי הנופש של המדינות הערביות. היתה רק בנייה של לוח זמנים טוב. וגם זו לא היתה בעיה — המחשב פלט תוך שניות מי ומה נוסע לאן, ומפקחי-התנועה רך חזרו על הוראותיה, ב-מכשירי הקשר, אל כל נהג ונהג.

אני באמת לא יודע מה אנחנו צריכים עכשיו את העסק הזה שמציעה ארקה. מי צריך את זה בכלל? אבל, כמו שאמרנו תמיד, אנחנו מוכנים להיכנס לכל עסק ש-נושאו תחבורה ציבורית. נבדוק גם את ה-אידרופלנים, מאילת לשארם-אלי-שייך.

במדינה

ההעם

בשדות תש"ח

שלושה מיגדליים מנוקבים ומצולקים: גיבעה 69, נמנה נסוגה פלוגה שותת-ידם של חטיבת גיבעתי, לפני 21 שנה. מצבה לעוד ניסיון אבוד לבלום את התקדמות הצבא המצרי לעבר תל-אביב.

ומשלושת המיגדלים — דרכי-עפר וכי-בישים, העוברים דרך שדות ופרדסים, אל מיגדליים אחר. אף הוא מנוקב ומ-צולק: נגבה, הקיבוץ בו ניתקל הצבא ה-מצרי בדרכו לתל-אביב. ונשבר.

הלאה — עמוד שיש המזדקר לשמים בחוליקאת, ועליו חרותים שלושה היצים — ועשרות שמות. מצבה ללוחמי גיור 54 של גיבעתי, מפולו במערכות על הדרום ועל פריצת הדרך לנגב.

שדות השועלים. בשבוע בו התייחד העם עם זכר חללי, בטרם יחגוג את יום העצמאות הכ"א של המדינה, צעדו 1200 גברים, נשים ובני-נוער מיביעה 69, לנגב, לחוליקאת. כדי לשהות לצעדה זו דרמאטיות כלשהי, קרא לה מארגנה, איש מכבי מסת-תקוה, עורך-הדין יצחק בראו, "צעדת שועלי שמשון". על כי נערכה במרחב בו נולדה — ורבים מאנשיה אף מתו — סלוגת הקומנדו המהוללת של גיבעתי.

אבל יותר מאשר ביקור בשדות השועלים, היתה זו התייחדות נאה ופשוטה עם זיכרם של אלה אשר הישקו בדמם את השתי לים הרכים, שהם כיום עצים חסונים בני 21.

מדינות

טבעת הכיתור

מתהדקת

במאמץ נואש שדלדלו וזכרי הליכוד הלאומי לשכנע את עצמם ואת הציבור שלא ייצא שום דבר ממש מיוזמת ארבע-המעצמות. בעיתונות הפוצה בהבלטה ידיעה מטופשת, שקבעה כי היוזמה תופסק ב-חודש יוני, "אם עד אז לא תושגנה תוצאות".

ידיעות אחרות הבליטו כל רמו שיכול היה להעיד על כך שיש בעולם הערבי התנגדות ליוזמה.

הניצחון של חוסיין. אולם לעומת פריטים חסרי-חשיבות אלה, הצטברו במשך השבוע הידיעות המוצנעות והחשובות, ש-הצטרפו לפסיפס ברור: מיבצע המעצמות התקדם בשיטתיות מפתיעה.

הפעולה העיקרית לא היתה בישיבות הארבעה-מעצמות, אלא בפעולות שנועדו לה-סל מראש את שני המיכשולים העיקריים ל-שלום הכפוי: אירגוני-החבלה הפלסטיניים, מצד אחד, והלחץ הציוני באמריקה, מצד שני.

בשלום; ישראל אינה רוצה בשלום, מפני שהיא רוצה להחזיק בשטחים הכבושים. אף הדוכרים הישראליים הודו כי מסע המלך השיג הצלחה עצומה, וכי נוצרה דעת-קהל אשר יהודי ארצות-הברית חוש-שים עתה לקום נגדה.

כיתור, "אדיפתח". עוד יותר משמער-חית היתה הפעולה השיטתית בצד ה-סובייטי-ערבי.

ממשלת עיראק הודיעה לאירגון השיחרור הפלסטיני שלא תרשה עוד שום פעולה של אירגוני-החבלה הפלסטיניים ב-שטחה, אלא תוך תיאום מוקדם עם שרותי הביטחון שלה. נאסר על הפלסטיניים לאסוף כספים, לבוא במגע עם קבוצות מדיניות. אותה שעה הקימה עיראק אירגון מתחרה משלה: חזית השיחרור הערבית. המטרה הברורה: להעביר לאירגון פיקטיבי זה את הכספים והתמיכה שניתנו עד כה בעיראק לאירגונים הפלסטיניים.

ממשלת סעודיה הודיעה על המיכתה באירגון-חבלה פיקטיבי חדש, ש-בראשו עומד הלהקה המופתי הירושלמי לשעבר, חגי אמין אל-חסייני. המטרה ה-ברורה: למנוע תמיכה מן האירגונים ה-פלסטיניים האמיתיים.

בטאון סובייטי חשוב, סוביי-טסקאיה רוסיה, פירסם מאמר שמתח ביקור רח הריטה על אל-פתח. הוא גינה לא רק את שיטות אל-פתח, אלא גם את מטרותו המוצהרות: היסול ישראל והקמת מדינה פלסטינית בכל הארץ, שבה יחיו יהודים וערבים, כביכול, במשותף.

קבע הבטאון הסובייטי: היסול מדינת-ישראל אינו מעשי. אי-אפשר להחזיר את גלגל ההיסטוריה אחורה. היהודים הער-בים אינם יכולים להיות במדינה אחת. בכך חוזר הבטאון הסובייטי במדויק על ברית-המועצות בעד חלוקת הארץ.

היסול המתחילים? המטרה של ההתקפה הסובייטית החדשה היתה ברורה לגמרי: להרתיע את אל-פתח מלהתנגד להס-דר המדיני של ארבע המעצמות, ולהשכיר את הקרקע לחיסול אירגוני-החבלה בידי גמאל עבד-אלי-נאצר והמלך חוסיין.

פעולת-כיתור זו לא היתה מפתיעה. לפני כמה חודשים כבר ניבא אסיר עיראפאת, מנהיג אל-פתח, בשיחה עם אריק רולף, כי בבוא היום יסכים המימסד הערבי להסדר מדיני עם ישראל, וכי ינסה אז לחסל אותו ואת אנשיו באופן גופני. כי הסדר לא יהיה בין ישראל והפלסטינים, כפי שחול-מים עליו כמה מאנשי אירגוני-החבלה (ראה הלון), אלא בין ישראל והמימסד הנאט-פלסטיני.

נגד, נגד, נגד. מול התפתחות זו, מהי מדיניות ישראל? האם תומכת ישראל במימסד הערבי נגד הפלסטינים, או בפלסטי-נים נגד המימסד הערבי ויוזמת המעצמות? השבוע גילתה גולדה מאיר את עמדת ממשלתה: נגד הכל. היא מתנגדת בחריפות ליוזמת ארבע-המעצמות, והיא מתנגדת ב-אותה חריפות לדעיין הקמתה של מדינה פלסטינית חדשה, שתכרות שלום עם ישר-אל.

* שאינה הראשונה. לפני כמה חודשים מתח קומוניסט, בטאון רעיוני סובייטי, ביקורת דומה על אל-פתח, אך בלשון מתור-נה יותר.

העיתונות העולמית הבליטה דווקא את ההתנגדות השנייה.

דיעות

כה אומר

סארטר

ערב מלחמת ששת-הימים התייצב ז'אן-פול סארטר באורח חרי-משמעי לימין ישר-אל, הכריז שאין להשלים עם השמדתה. מה הוא חושב עתה, כעבור שנתיים?

הדבר נתגלה בראיון שהעניק הפילוסוף הממושקף לכתבת-שמהלני אטלקי. בניגוד לכל שאר דבריו של סארטר על ישראל, לא הועתק ראיון זה בעל המישור — מסי-בות מובנות. אמר סארטר:

על עמדת ישראל: "אני מבין את ישראל כיום היטב... אני מבין אפילו את ההפרוות של הימין הישראלי. אני מצט-ער עליהן מעומק ליבי, אך הצלחתי קצת להבין איך אנשים אלה הגיעו לידי יאוש כזה — יאוש הקשור בגאווה על נצחונותיה-הם, אך שאינו אלא יאוש".

על כדלת ישראל: "כלכלת ישראל אינה בנוייה לפי צורך פונקציונלי בלבד. היא היתה צריכה להיות מרוכזת כל-כולה במיוחד התיכון. אך למעשה חצייה כלכלה של ארץ בלתי-מפותחת, וחצייה כלכלה של ארץ מפותחת".

על מצב הפלסטינים: "זהו מצב בלתי-נסבל באופן מוחלט".

על מפ"ם: "יש להכיר בעובדה כי בישראל השמאל הוא קטן, קטן מאוד... למרבה הצער, אין (לשמאל במפ"ם) כוח כלשהו. השמאל במפ"ם יש לו מישקל, אבל הוא בכל זאת מיעוט במפ"ם".

על ערביי ישראל: "אל תשכח כי הערבים בישראל הם אורחים ממדרגה שנייה".

על עבד-אלי-נאצר: "תמצית מדיניותו היתה תמיד להיות קיצוני במילים, אך לחתור למשאומתן, להכרעה בדרכים דיפלומטיות".

על מלחמת ששת-הימים: "זאת היתה מלכודת שלתוכה נפלו גם ה-ערבים וגם הישראלים... עמדת שני ה-אימפריאליזמים (האמריקאי והסובייטי) ב-פרשה זו היתה פלילית".

על הציונות: "בשבילי, הציונות מתה. אני שואל לעתים קרובות (את אנשי השמאל במפ"ם) מדוע אתם ציונים?... עלינו להכיר בזכותה של ישראל, כמדינה ריבונית, לקבל את כל היהודים הרוצים לעלות אליה. אך אל לה לישראל לנהל מדיניות ציונית פעילה מחוץ לגבולותיה".

על הציונים: "עלינו לומר: אדם ש-הוא ציוני, אינו שמאלי... העמדה הטובה ביותר (בשביל ישראל) היא להכריז כי הציונות אינה קיימת עוד. שהציונות אומנם תרמה תרומה מדינתנו, אך שעכשיו אנחנו קיימים פה, שיש יסודות בהשקפה הציונית שאיננו מסכימים להם עוד, שהציו-נות גמורה. היא גם אינה יעילה עוד".

על הפתרון: "הזכות המלאה של החברה הפלסטינית להגיע לידי ריבונות שתוכר על-ידי ישראל, ופינוי כל השטחים שנכבשו על-ידי הישראלים, אם כי בודאי יש צורך בתיקוני-גבול מסוימים... אני רואה מדוע להכניס לעניין נימוקים פטריו-טיים ודתיים. אני יודע ככל מדוע צריכה ישראל להחזיק בירושלים. מדוע לא להפוך את ירושלים לאזור ניטרלי לחלוטין?... אך כל זה צריך להיות קשור בהכרה מוחלטת בריבונותה של ישראל".